

Fellesrådet for Historielagene i Oslo

Styrets beretning for 2023

1. Medlemmer

Det er pr.dd. 21 lokale og 4 by-omfattende lag og foreninger, samt 7 observatører, tilknyttet Fellesrådet. Medlemslagene antas samlet å ha over 9 000 medlemmer. Observatører er Akers Sogneselskap, Selskapet for Oslo Byes Vel, Fortidsminneforeningen Oslo og Akershus, Byantikvaren, Byarkivet, og Oslo Museum.

2. Ledelse og organisasjon

Styret som ble valgt i 2021 for 22-23 har bestått av leder Stein Øberg, (Grefsen Kjelsås Nydalen), nestleder / sekretær Evald Jon Strøm, (Nordberg Tåsen Ullevål), samt styremedlemmene Elisabeth Solem (Frogner) og Lars Thue (Lambertseter) samt Anne Fikkan (Groruddalen) som revisor.

Både Lars Thue og Elisabeth Solem har på grunn av sykdom ikke deltatt på styremøtene etter januar. På fellesrådsmøtet den 30. januar ble det vedtatt å ikke innkalle til fellesrådsmøte for valg av supplerende styremedlemmer fram til nyvalg på årsmøtet til høsten. Da ble det valgt nytt styre fra 1. januar 2024 til 31. desember 2025, bestående av

Styreleder Stein Øberg	(Grefsen Kjelsås Nydalen)
Styremedlem Reiner Schaufler (bildebasen)	(Vålerenga)
Styremedlem Georg Broch (kasserer)	(Frogner)
Revisor 2024 Anne Fikkan.	(Groruddalen)
Revisor 2025 Evald Jon Strøm	(Nordberg Tåsen Ullevål))

Det er avholdt 4 formelle styremøter. I tillegg har det vært hyppig kontakt mellom styremedlemmene.

Grete Lind Planke fungerte som kasserer til hun døde i september 2023. Georg Broch overtok da velvillig kassererjobben.

3. Møter og arrangementer I 2023

Det er holdt 2 fellesrådsmøter: 30. januar i Deichman filial Torshov på Sandakersenteret og årsmøtet 7. november i Flerkulturelt museum/Oslo museum på Grønland med Historielaget Enerhaugen, Tøyen og Grønland som vertskap. Referat fra årsmøtet foreligger.

På årsmøtets faglige del orienterte Øberg om at styret tenker seg at en viktig aktivitet for historielagene vil være å samle inn dokumentasjon av lokale krigsminner fram til 80-års jubileet for frigjøringen 8. mai 2025. Eksempelvis kan disse være knyttet til den spesielle kurer- og sabotørruta **Timianruta** mellom Oslo og Stockholm og **Carl Fredriksens Transport**.

På årsmøtet fortalte forfatter Hilde Vesaas om hvor, hvorfor og hvordan nærmere 1000 flyktninger, halvparten jøder, ved hjelp av **Carl Fredriksens transport** – ble kjørt under presenning på lastebiler fram til Orderudsetra ved Riksrøys 36 i løpet av seks uker 1942-43.

Daglig leder av venneforeningen Timianruta, Tom Martin Slorafoss, fortalte om den viktigste sabotør- og kurreruta mellom Oslo og Stockholm, - **Timianruta** – med depot på Grindeforsmoen i Sverige ved Riksrøys 38 som ble hemmeligholdt helt til slutten av 1990-tallet.

4. Kommunikasjon – Styreweb

Fellesrådets facebookside brukes fortsatt til all utadrettet informasjon. Med bistand av webmaster Bjørn Lilleeng arbeider vi med å etablere en ny hjemmeside i Styreweb. Alle medlemslag i Fellesrådet får 20% rabatt på eget abonnement i Styreweb.

5. Medvirkning i Markaprosjekter

Fellesrådets styre har i flere år engasjert seg aktivt i å sikre kulturminner i Osloområdet bedre. De viktigste er:

- **Historiske veier**

Medlemslaget Maridalen Bygdetun ble under frivilligheten år 2022 tildelt 90.000 fra Riksantikvaren til synliggjøring av den urgamle kløvstien «Bygata» mellom Hadeland og Oslo gjennom Nordmarka via Hammeren. Det var en nasjonal konkurranse. Leder og nestleder i Fellesrådet deltok i en prosjektgruppe sammen med stifinner Ståle Pinslie. Prosjektgruppen ble ledet av nestleder i Maridalen bygdetun, Lars Flugsrud. Alle de innvilgede prosjektene ble av RA forlenget ut 2023. Men som følge av langvarig manglende vilje til forskuddsutbetaling av de innvilgende midlene fra Byantikvaren i Oslo valgte Maridalen Bygdetun i januar 2023 å trekke seg ut av prosjektet.

På den nasjonale «Kulturytring-konferansen» i Drammen i 19. juni 2023 deltok Stein Øberg og Ståle Pinslie etter invitasjon fra Frivillighet Norge og appellerte til myndighetene om heretter å sørge for at alle frivillige foreninger får utbetalt innvilgede midler til slike samfunnsnyttige prosjekter som forskudd - det er ikke mulig å pantsette en sti for å betale fakturaer! Lær av Sparebankstiftelser o.l - de baserer seg på tillit!

Synliggjøring av Bygata er i det vesentlige gjennomført takket være Ståle Pinslies og venners rydding og merking fra nord mot syd samt Maridalen venners solide dokumentasjon i sine årbøker og på nettet. En egen venneforening for Bygata er etablert. Den Norske Turistforening har i sin årbok for 2023 et eget kapittel om Ståle Pinslies unike evne til å tolke gamle kart og terrengformasjoner ved hjelp av topp moderne teknologi fra Statens kartverk hvor gamle og nye kart kan gjennomlyses.

- **Martinhytta i Kroken i Maridalen**

Arbeiderpartiet, Landsorganisasjonen og Dagsavisen har i 2023 oppnevnt nye styremedlemmer i stiftelsen som Martin Tranmæl etablerte kort tid etter at han fikk hytta som æresgave da han fylte 70 år i 1949. Men styret har i løpet av 2023 fortsatt ikke registrert stiftelsen i Stiftelsesregisteret, slik loven pålegger. Det er gitt flere pålegg fra Stiftelsestilsynet. På Maridalens venners nettside er det gitt en detaljert fremstilling. I Maridalens venners årsskrift for 2024 vil Stein Erik Kirkebøen ta for seg historiene til Martin Tranmæls to hytter. Fellesrådet har engasjert seg i denne saken fordi Martinhytta har stor nasjonal verdi som kulturminne. Forslag til fredning er fremsatt av Byantikvaren i Oslo, men Riksantikvaren har møtt motstand i styret for stiftelsen.

- **Vi må finne kulturminnene før skogsmaskinene gjør det!**

Forbud mot leting med metaldetektor i utmark, er foreslått av feltarkeologen hos Byantikvaren i Oslo, noe Fellesrådet er svært uenig i. Det frivillige bidraget er helt avgjørende - i stedet for forbud burde det stimuleres til økt tverrfaglig samarbeid og vurdering av alle innmeldte funn og observasjoner. Dette vil bli tatt opp i møte med den nye byråden, se pkt.9.

6. Bildebasen

Avtalen Fellesrådet har med leverandøren Libriotech fungerer. Målet er fortsatt å få til en nasjonal forankret lokal løsning. Vår interne gruppe ledes nå av styremedlem Reiner Schaufler.

7. Memoar

Styret anbefaler samarbeid med Memoar, som samler inn muntlig historie på en profesjonell måte. Memoar er nå blitt tatt opp som selvstendig forening i Kulturvernforbundet og har en egen lokalforening i Oslo under ledelse av Cathrine Hasselberg. Flere lokalhistoriske prosjekter i regi av Memoar i Oslo er relevante for historielag å delta i, spesielt «Osloove» i forbindelse med byjubileene i 2024

8. Wittario

Det har vært vanskeligere enn antatt for Wittario å skaffe sponsormidler til «digitale vandringsspill». Noen historielag og foreninger har inngått direkte samarbeid med Wittario. Men i forhold til Fellesrådet ble en samarbeidsavtale terminert i 2023.

9. Kulturmiljømeldingen

Den bebudede Kulturmiljømeldingen for Oslo kommune 2021-2031, og som vi ga innspill til i 2022, er ved flere anledninger etterlyst. Det er fortsatt ingen bevegelse. Det planlegges et møte med den nye byråden om dette, registrering og kartlegging av nye kulturminnefunn, samt ikke minst en orientering om historielagsbevegelsen i Oslo.

10. Oslo Kulturarvnettverk

Oslo kulturarvnettverk ble etter initiativ fra Kulturvernforbundet etablert 23. mai 2023. Leder og nestleder (vara) i Fellesrådet satt i interimsstyret som forberedte det konstituerende møtet.

11. Byjubileene i 2024

Fellesrådet er ett av flere frivillige organisasjoner som gjennom det nyetablerte Oslo kulturarvnettverk samarbeider om flere arrangementer under Oslo bys markering av viktige hendelser i 1624 og 1924. Nedbrenning av middelalderbyen Oslo og tvangsflytting av byens innbyggere nærmere Akershus festning og etableringen av Christiania i 1624 og vedtak om navnebytte til Oslo i 1924. Ved byjubileene i 2024 er det også viktig å fange opp nyere, levende historie, som foreningen Memoar er spesialist til å gjøre.

Stein Øberg sitter også i styret for stiftelsen Oslo middelalderby

12. Landslaget for lokalhistorie (LLH).

Fellesrådet er ett av regionlagene i Landslaget. På Landslagets Landsmøte i Tønsberg 7. mai 2023 representerte Stein Øberg og Knut Bryn Fellesrådet.

På Regionlagsledermøte på Gardermoen høsten 2023 valgte Fellesrådet å melde avbud i protest mot «frammøteavgift» på nær tusen kroner. Det er uakseptabelt når Fellesrådet betaler LLH en årlig kontingent på kr 4000.

Fellesrådet har i flere år kjempet for å vitalisere dette viktige nasjonale organet. Flere av de sakene Fellesrådet har engasjert seg i har stor nasjonal verdi og viktighet. Men foreløpig har sakene ikke vunnet særlig gjenklang i Landslagets styre.

Det er nå valgt nytt styre i LLH. Fra vår region er disse med vår støtte valgt:

- som styremedlem/nestleder Karin Hanna Stumberg Omholt fra Østfold.
- som varamedlem Knut Bryn fra Ullern, Røa og Bygdøy historielag
- Torveig Dahl fra Gudbrandsdalen er med vår støtte valgt som ny styreleder.

13. Økonomi

Fellesrådets bankkonto hadde en beholdning på kr. 22.505.07 pr. 31.12.2022. Innbetalt kontingent i 2022 var på kr.12.000.- med kr. 400,- for lag med inntil 300 medlemmer, og kr. 600,- for lag med over 300 medlemmer. Alle lagene har betalt.

De tre største utgiftspostene er kr. 4.000.- i kontingent til Landslaget, kr. 5.551.00 til Styreweb, og kr.9.375.- for fotoavtalen/bildebasen. Men utgifter til bildebasen fordeles på de deltagende lagene.

Årets underskudd er på kr. 2.131.50. Reelt underskudd er kr. 568.50 da ett av lagene først betalte sin del av fotoavtalen først i 2023.

Oslo, i januar 2024

Stein Øberg, styreleder

Evald Jon Strøm, revisor